

چین

لشکر سفالین مجموعه‌ای از هزاران مجسمه سنگی به اندازه انسان است که در سال ۲۱۰ پیش از میلاد ساخته شده‌اند.

مختصات: ۳۵° شمالی ۱۰۳° شرقی / ۳۵° شمالی ۱۰۳° شرقی

روند تاریخی شکل‌گیری کشور چین.

جنوبی نزدیک به ویتنام، لاوس و برمه. مناطق غربی کشور ناهموار است و رشته‌کوه‌های هیمالیا و تیان شان مرز طبیعی آن را با هند و آسیای میانه ترسیم می‌کنند. در مقابل، نواحی شرقی این کشور کم‌ارتفاع است و با ساحلی به طول ۱۴,۵۰۰ کیلومتر در جنوب شرقی با دریای جنوب چین و در شرق با دریای شرق چین همسایه‌است که در سوی دیگرش تایوان، کره و ژاپن قرار گرفته‌اند.

تمدن چین باستان یکی از کهن‌ترین تمدن‌های تاریخ است که در سواحل حاصل‌خیز رود زرد که در دشت شمال چین جاری‌ست شکوفا شد.^[3] نظام سیاسی چین بیش از ۶ هزار سال مبتنی بر سلطنت مطلقه موروثی بود. نخستین دودمان پادشاهی این کشور دودمان شیا در حدود ۲ هزار سال پ. م بود. اما نخستین حکومتی که چین را متحد کرد دودمان چه‌این در ۲۲۱ پ. م بود. آخرین دودمان پادشاهی این کشور هم چینگ بود که در ۱۹۱۱ با تشکیل جمهوری چین به رهبری کومینتانگ حزب ملی چین، نابود شد. چین در نیمه اول سده بیستم میلادی در دریایی از اختلافات و جنگ‌های داخلی غوطه‌ور بود که کشور را به دو اردوگاه سیاسی عمده تقسیم کرده بود؛ کومینتانگ و حزب کمونیست چین. مخاصمات اصلی در ۱۹۴۹ با پیروزی کمونیست‌ها در جنگ داخلی و تأسیس جمهوری خلق چین در سرزمین اصلی پایان یافت. جمهوری چین به رهبری کومین‌تانگ پایتخت خود را به تایپه در تایوان منتقل کرد و حکومت آن امروزه به تایوان، کینمن، ماتسو و چند جزیره دوردست دیگر محدود شده‌است. از آن هنگام جمهوری خلق چین و جمهوری چین درگیر اختلافات سیاسی شدیدی با یکدیگر در مورد حق حاکمیت و وضعیت سیاسی تایوان بوده‌اند.

از هنگام اجرای اصلاحات اقتصادی در چین برای پی‌ریزی یک اقتصاد مدرن، چین یکی از سریع‌ترین رشدهای اقتصادی دنیا را داشته‌است. این کشور هم‌اکنون بزرگ‌ترین صادرکننده و دومین واردکننده بزرگ کالا است و دومین اقتصاد بزرگ دنیا بر پایه تولید ناخالص داخلی را در اختیار دارد.^[4] چین عضو دائم شورای امنیت سازمان ملل و سازمان‌های چندجانبه‌ای همچون سازمان تجارت جهانی، اپک، سازمان همکاری شانگهای و گروه ۲۰ است.^[5] چین به عنوان کشوری دارای سلاح هسته‌ای از بزرگ‌ترین ارتش دائمی دنیا و دومین بودجه دفاعی بزرگ دنیا برخوردار است. چین همچنین از سوی برخی از دانشگاهیان، تحلیل‌گران نظامی، اقتصادی و سیاسی یک ابرقدرت بالقوه لقب گرفته‌است.^[6]^[7]^[8]

دیوار بزرگ چین در طول دو هزار سال برای محافظت از کشاورزان یکجانشین چین در مقابل عشایر دامدار استپهای شمالی ساخته شد

چین با نام رسمی **جمهوری خلق چین** (به چینی: 中华人民共和国)، پرجمعیت‌ترین کشور دنیا با بیش از ۱٫۳ میلیارد نفر سکنه‌است. این کشور که در شرق قاره آسیا واقع شده توسط حزب کمونیست چین در قالب نظام تک‌حزبی اداره می‌شود.^[1] این حزب بر ۲۲ استان، ۵ منطقه خودمختار، ۴ شهر با مدیریت مستقیم (پکن، تیانجین، شانگهای و چونگ‌کینگ) و ۲ منطقه اداری ویژه بسیار خودمختار هنگ کنگ و ماکائو حکومت می‌کند. پایتخت کشور پکن است.

جمهوری خلق چین با حدود ۹٫۶ میلیون کیلومتر مربع سومین یا چهارمین کشور وسیع دنیا و دومین کشور بزرگ دنیا از نظر وسعت خاکی (بدون احتساب آب‌های داخلی) است.^[2]

چین چشم‌انداز طبیعی متنوعی دارد، از استپ‌های جنگلی و بیابان‌هایی چون گبی و تکه‌مکان در ناحیه خشک شمالی نزدیک به مغولستان و سیبری. روسیه گرفته تا جنگل‌های زیرگرمسیری در سرزمین‌های مرطوب

دوران جنگ داخلی در سال ۲۲۱ پیش از میلاد به پایان رسید. دودمان چین در این سال، شش پادشاهی دیگر را شکست داد و نخستین دولت متحد چینی را پایه گذاشت. چین شی هوانگ امپراتور این حکومت، خود را «نخستین امپراتور» نامید و اصلاحاتی را در سراسر چین به عمل آورد. او زبان چینی، واحدهای اندازه‌گیری، طول چرخ‌های ارابه‌ها و واحد پول را در سراسر کشور همسان کرد و ساخت دیوار بزرگ چین را آغاز نمود. اما قانون‌گرایی افراطی و حکومت استبدادی او موجب شد، تا شورش‌های گسترده‌ای علیه دودمان چین صورت گرفته و حکومت چین شی هوانگ تی با مرگ او از هم بپاشد. گرچه دوران حکومت این امپراتور تنها ۱۵ سال به طول انجامید، ولی تأثیراتی که وی ایجاد کرد، باعث شده که نام کنونی سرزمین چین، برگرفته از نام این دودمان باشد.

با مرگ چین شی هوانگ در سال ۲۰۶ قبل از میلاد، دودمان هان به قدرت رسیدند و تا سال ۲۲۰ میلادی بر چین حکومت کردند. این دودمان هویت فرهنگی جدیدی را ایجاد کرد که تا به امروز دوام آورده و اغلب مردم سرزمین چین امروزی، خود را از قوم هان می‌نامند. قلمرو این امپراتوری با لشکرکشی‌های متعدد به کره، ویتنام، مغولستان و آسیای میانه گسترش زیادی پیدا کرد و راه ابریشم نیز در آسیای میانه با کمک این سلسله پادشاهی احداث گردید و مکتب فلسفی کنفوسیوس به عنوان ایدئولوژی رسمی دولت انتخاب شد. چین تحت تسلط امپراتوری هان، به بزرگترین اقتصاد دنیا تبدیل شده بود.

با فروپاشی دولت هان، دوران دیگری از جنگ‌های داخلی در چین، آغاز شد و این سرزمین، به سه پادشاهی تقسیم گردید. دودمان سوی در سال ۵۸۱ میلادی چین را متحد کرد، اما با شکست از امپراتوری گوگوریو در جنگ‌های بین سال‌های ۵۹۸ تا ۶۱۴ قدرت این دودمان، رو به کاهش نهاد. در پی انقراض امپراتوری هان، برتیب دودمان تانگ و دودمان سونگ به قدرت رسیدند و عصر طلایی فناوری و ظهور فرهنگ در چین فرا رسید. شورش آن شی، در قرن هشتم میلادی، به تضعیف دودمان تانگ و قدرت گرفتن دودمان سونگ انجامید. دودمان سونگ نخستین دولت جهان بشمار می‌آید، که اقدام به انتشار پول کاغذی نمود و نیروی دریایی دائمی تشکیل داد. در قرن‌های دهم و یازدهم میلادی، جمعیت چین دو برابر شد و برای نخستین بار، از مرز ۱۰۰ میلیون نفر فراتر رفت. این افزایش جمعیت، همگام با توسعه فناوری کشاورزی و تمرکز بر گسترش دامنه جغرافیایی کشت برنج، به نقاط جنوبی و مرکزی چین و تولید محصولات غذایی فراوان، پدید آمد. هنر و فلسفه نیز در دوران سونگ شکوفا شد و شیوه‌های نقاشی منظره و چهره‌نگاری، به اوج کمال و پیچیدگی رسید. در این دودمان مکتب کنفوسیوس دوباره مورد توجه قرار گرفت و این پاسخی به رشد مذهب بودایی در دودمان تانگ بود.

در قرن سیزدهم میلادی چین به تدریج به تصرف امپراتوری مغول درآمد. قوبلای قاآن امپراتور مغول در سال ۱۲۷۱ دودمان یوان را بنیان نهاد و هشت سال بعد سونگ را منقرض کرد. تقریباً نیمی از جمعیت چین در یورش مغولان نابود شدند. جمعیت چین پیش از حمله مغول به ۱۲۰ میلیون نفر رسیده بود، اما بیست سال بعد، به حدود ۶۰ میلیون نفر کاهش یافت. دهقانی به نام جو یونجانگ در سال ۱۳۶۸ میلادی، امپراتوری مغولان را برانداخت و سلسله مینگ را بنیان نهاد. به این ترتیب عصر طلایی دیگری برای چین فرا رسید. این کشور تحت رهبری دودمان مینگ، به یکی از قدرتمندترین نیروهای دریایی جهان تبدیل شد. در این دوره، اقتصاد چین غنی و متمدن گردید و فصلی دیگر از شکوفایی فرهنگ و هنر در سرزمین چین، رقم خورد. در دوران امپراتوری مینگ، ژانگ هی سفرهای اکتشافی را به اقصی نقاط جهان آغاز کرد. در دوران حکومت مینگ، پایتخت چین از شهر نانجینگ به پکن منتقل شد، همچنین فیلسوفانی چون وانگ یانمینگ، مکتب نوکنفوسیوسی را با ادغام مفاهیم فردگرایانه و اخلاق فطری، در تعالیم کنفوسیوس گسترش دادند.

در سال ۱۶۴۴ میلادی پکن به تصرف نیروهای شورشی به رهبری لی جیچنگ درآمد و در پی آن، آخرین امپراتور دودمان مینگ خودکشی کرد و قدرت بدست جیچنگ افتاد، ولی دیری نپایید که دودمان چینگ از قوم منچو، با وو سانگوی؛ از فرماندهان سپاه امپراتوری منقرض شده مینگ، متحد

زبان چینی با ۱,۳۹۰,۰۰۰,۰۰۰ نفر گوینده پرشمارترین زبان دنیا به شمار می‌رود.* [9]

۱ ریشه‌نام

چین کلمه‌ای فارسی است و China نیز از همین کلمه مشتق شده و در قرن ۱۳م میلادی توسط مارکو پولو در اروپا رواج پیدا کرده است.* [10] [11] نام چین در زبان فارسی نیز از کلمه سانسکریت چینا (चीन) آمده است* [12] که به عنوان نامی برای این کشور در ۱۵۰ میلادی به کار رفته است.* [13]

۲ تاریخ

۱.۲ عصر پیشاتاریخ

یافته‌های باستان‌شناسی نشان می‌دهد که انسان‌سازهای نخستین از ۲,۲۴ میلیون تا ۲۵۰ هزار سال پیش در چین سکونت داشتند. در غاری نزدیک پکن فسیل‌هایی از انسان‌سازها مربوط به ۶۸۰ تا ۷۸۰ هزار سال پیش کشف شده‌است. این فسیل‌ها متعلق به مرد پکنی هستند که از گونه انسان راست‌قامت بوده و توانایی ساخت آتش را داشت. در همین غار بقایای انسان خردمند (گونه ما) نیز کشف شده که قدمت آن به ۱۱ تا ۱۸ هزار سال پیش از میلاد می‌رسد. برخی از محققان معتقدند شکل اولیه‌ای از نوشتار از حدود ۳ هزار سال پیش از میلاد در چین وجود داشته‌است.

در روایت‌های سنتی چینی نخستین دودمان پادشاهی کشور سیا نام دارد که در حدود ۲۰۷۰ پیش از میلاد پایه‌گذاری شد. مورخان در گذشته این دودمان را افسانه‌ای می‌دانستند اما کشف آثاری از اوایل عصر مفرغ در هنان موجب شد تردیدهایی در این مورد ایجاد شود. البته هنوز مشخص نیست که آیا این آثار به دودمان سیا مربوط است یا فرهنگ دیگری در همان دوران.

۲.۲ حکومت‌های پادشاهی

یک نقاشی قرن نوزدهمی که شورش تایپینگ را نشان می‌دهد

دودمان شانگ نخستین دودمان پادشاهی چین است که وجود آن از نظر تاریخ امروزی ثابت شده‌است. خاندان شانگ بین قرن هفدهم تا یازدهم پیش از میلاد بر دشت‌های کناره رود زرد در شرق چین حکومت می‌کرد. متن‌های نوشته شده بر روی استخوان که مربوط به ۱۲۰۰ پیش از میلاد است قدیمی‌ترین نمونه خط چینی را نشان می‌دهد، که نیای مستقیم حروف چینی امروزی است. پس از شانگ، دودمان جو به قدرت رسید، که بین قرن یازدهم تا پنجم قبل از میلاد حکومت می‌کرد. در این دوران قدرت حکومت مرکزی رفته‌رفته توسط جنگ سالاران زمین‌دار، کاهش یافت و با ضعف دودمان جو، دوران جنگ‌های داخلی ۳۰۰ ساله فرا رسید. بین قرن پنجم تا سوم پیش از میلاد حکومت‌های مستقل متعددی در نقاط مختلف چین سربرآورده و با یکدیگر وارد جنگ شدند. در این دوران هفت حکومت قدرتمند در نقاط مختلف چین وجود داشت که هر یک شاه، وزیران و ارتش خود را داشتند.

چیان کای شک و مانو پیروزی در جنگ جهانی را جشن می‌گیرند

مانو در سال ۱۹۴۹ تأسیس جمهوری خلق چین را اعلام می‌کند.

قتل‌عام شدند. در سال ۱۹۴۵ ژاپنی‌ها مجبور به تسلیم بدون قید و شرط در مقابل چین شدند و خاک این کشور را ترک کرده و تایوان را نیز به جمهوری چین پس دادند. چین فاتح جنگ شده اما بر اثر جنگ ویران شده بود. بی‌اعتمادی کمونیست‌ها و ملی‌گراها به یکدیگر موجب شد تا خیلی زود جنگ داخلی از سر گرفته شود.

حزب کمونیست در سال ۱۹۴۹ با پیروزی در چندین نبرد مهم بر بیشتر سرزمین اصلی چین مسلط شده و کومین‌تانگ مجبور شد به تایوان و جزایر اطراف بگریزد. مانو تسه تونگ رهبر حزب کمونیست در اول اکتبر ۱۹۴۹ تأسیس جمهوری خلق چین را اعلام کرد. یک سال بعد ارتش آزادیبخش خلق موفق شد هاینان را نیز از چنگ نیروهای جمهوری چین به در آورده و تبت را نیز به اشغال خود درآورد، البته بقایای نیروهای ملی‌گرا تا اواخر دهه ۱۹۵۰ در مناطق غربی چین به مقاومت خود ادامه می‌دادند.

مانو به افزایش جمعیت چین معتقد بود و در دوران رهبری او جمعیت چین از ۵۵۰ میلیون به ۹۰۰ میلیون نفر افزایش یافت. برنامه «جهش بزرگ رو به جلو» مانو که شامل پروژه‌های اصلاحی عظیم اقتصادی و اجتماعی بود نتیجه فاجعه‌باری داشت و به مرگ حدود ۴۵ میلیون نفر بین سال‌های ۱۹۵۸-۶۱ انجامید که بیشتر آنها از گرسنگی جان می‌باختند. در همین دوران یک تا دو میلیون زمین‌دار نیز به عنوان ضدانقلاب اعدام شدند. در سال ۱۹۶۶ مانو و متحدانش انقلاب فرهنگی را اعلام کردند که دوره‌ای از اتهام‌زنی‌های سیاسی و تحولات اجتماعی را در چین پدید آورد. انقلاب فرهنگی با مرگ مانو در سال ۱۹۷۶ به پایان رسید. جمهوری خلق چین از سال ۱۹۷۱ به جای جمهوری چین وارد سازمان ملل شد و کرسی دائم چین در شورای امنیت نیز به آن واگذار شد.

با مرگ مانو گروهی از رهبران حزب کمونیست دستگیر شده و گناه

شدند و حکومت نوپای لی جیچنگ را سرنگون کردند. سپس به شهر پکن یورش برده و آن را پایتخت جدید سلسله چینگ کردند.

دودمان چینگ آخرین حکومت پادشاهی این کشور بود و تا سال ۱۹۱۲ بر چین حکومت کرد. در قرن نوزدهم چینی‌ها دچار جنگی فرسایشی با دو کشور فرانسه و بریتانیا شدند و در جنگ اول تریاک (۱۸۳۹ تا ۱۸۴۲) و جنگ دوم تریاک (۱۸۵۶ تا ۱۸۶۰) شکست خوردند. سپس با امضای معاهده‌ای، سرزمین هنگ کنگ را به بریتانیا واگذار کردند. در فاصله سال‌های ۱۸۹۴ و ۱۸۹۵ جنگ اول چین و ژاپن به وقوع پیوست، که در پی شکست چین، سرزمین تایوان، به ژاپن واگذار شد و شبه جزیره کره نیز از حوزه نفوذ دودمان چینگ خارج گردید.

دودمان چینگ با ناآرامی‌های داخلی نیز روبرو شد، که در پی آن، میلیون‌ها نفر کشته شدند. شورش ناکام تایپینگ یکی از مهمترین این شورش‌ها بود که در دهه‌های ۱۸۵۰ و ۱۸۶۰ ویرانی‌های بسیار در جنوب چین به بار آورد. قرن نوزدهم شاهد آوارگی و مهاجرت‌های گسترده چینی‌ها بود. قحطی بزرگ شمال چین بین سال‌های ۱۸۷۶ تا ۱۸۷۹ جان ۹ تا ۱۳ میلیون نفر را گرفت. در سال ۱۸۹۸ امپراتور گوانگسو، فرمان برقراری حکومت مشروطه را صادر کرد، ولی امپراتریس دواگر سیسی، ملکه بانفوذ چین، جلوی اجرای آن را گرفت. قیام مشت‌زن‌ها در سال‌های ۱۸۹۹ تا ۱۹۰۱ نیز کشور را بیشتر به کام هرج‌ومرج فرو برد. امپراتریس سیسی تلاش کرد با یک برنامه اصلاحی، دودمان چینگ را حفظ کند، اما انقلاب شین‌های در سال‌های ۱۹۱۱ و ۱۹۱۲ به عمر سلسله چینگ خاتمه داد و نخستین حکومت جمهوری را در این کشور برقرار کرد.

۳.۲ جمهوری چین

سون یات سن «پدر چین مدرن» سیاست‌مدار و رهبر انقلابی چین در براندازی دودمان چینگ در انقلاب سال ۱۹۱۱ بود. در اوایل سال ۱۹۱۱ نیروهای انقلابی به رهبری سون یات سن بر امپراتوری منچو پیروز شدند. وقتی جمهوری چین در سال ۱۹۱۲ تأسیس شد سون یات سن اولین رئیس جمهور چین شد. او کومینتانگ (حزب ملی) را تأسیس کرد و تا سال ۱۹۲۱ رهبر این حزب بود. سون یات سن در سال ۱۹۲۱ در گذشت.

در سال ۱۹۱۵ ریاست‌جمهوری به یوان شیکای از فرماندهان سابق ارتش چینگ رسید. وی خود را امپراتور چین خواند اما با طغیان عمومی و مخالفت ارتش خودش روبرو شد. شیکای خیلی زود ناچار به استعفا شده و نظام جمهوری دوباره برقرار شد. با مرگ شیکای در سال ۱۹۱۶ وضعیت کشور بسیار بهم‌ریخته بود. دولت مستقر در پکن از نظر بین‌المللی دولت چین محسوب می‌شد اما تقریباً هیچ‌کاره بود و بیشتر کشور تحت حکومت جنگ‌سالاران مختلف بود. در اواخر دهه ۱۹۲۰ کومین‌تانگ به رهبری چیانگ کای شک با تلفیق از عملیات‌های نظامی و مانورهای سیاسی زیرکانه کشور را دوباره متحد کرده و تحت تسلط خود درآورد. کومین‌تانگ پایتخت کشور را به نانجینگ منتقل کرده و اعلام «قیمومیت سیاسی» کرد. این اصطلاح به یک دوره انتقالی برای توسعه سیاسی گفته می‌شد که در برنامه سون یات سن برای تبدیل چین به یک دولت دمکراتیک مدرن مطرح شده بود.

۴.۲ به قدرت رسیدن کمونیست‌ها

حزب کمونیست چین در سال ۱۹۲۱ میلادی تأسیس شده و از سال ۱۹۲۷ با حکومت کومین‌تانگ درگیر بود. هرچند اختلافات داخلی کار چیانگ کای شک را برای نبرد با کمونیست‌ها سخت می‌کرد اما جنگ در ابتدا به سود کومین‌تانگ پیش می‌رفت تا اینکه در سال ۱۹۳۶ ژاپن به چین حمله‌ور شد. در جنگ دوم چین و ژاپن (۱۹۳۷-۴۵) که بخشی از جنگ جهانی دوم بود، یک ائتلاف اجباری بین کومین‌تانگ و حزب کمونیست برای مقابله ژاپن شکل گرفت. در طول این جنگ حدود ۲۰ میلیون چینی کشته شده و موارد متعددی از جنایات وحشیانه جنگی از سوی سربازان ژاپنی مشاهده شد. تنها در جریان اشغال شهر نانجینگ حدود ۲۰۰ هزار چینی

در کنگره ملی خلق و کنفرانس مشورتی سیاسی خلق نیز حضور دارند اما اکثریت قریب به اتفاق نمایندگان از حزب کمونیست چین انتخاب می‌شوند و اپوزیسیون واقعی در مقابل آن وجود ندارد. با این وجود حمایت مردمی از حکومت رضایت عمومی از شیوه مدیریت کشور بالاست و بر اساس یک تحقیق در سال ۲۰۱۱ حدود ۸۰ تا ۹۵ درصد مردم از حکومت مرکزی خود رضایت دارند.

سرباز چینی در میدان تیان‌آن‌من

رئیس جمهور مقام ریاست کشور را در اختیار دارد. نخست‌وزیر نیز رئیس حکومت است و هیئت دولت را رهبری می‌کند که از وزیران و پنج معاون نخست‌وزیر تشکیل می‌شود. در عمل دبیرکل حزب کمونیست رهبر واقعی کشور است و مهمترین تصمیمات نیز در کمیته دائمی پلیتبورو حزب کمونیست گرفته می‌شود. رئیس‌جمهور فعلی چین (۲۰۱۴) شی جینپینگ است که مقام دبیرکل حزب کمونیست و رئیس کمیسیون مرکزی نظامی را هم بر عهده دارد و در نتیجه رهبر اصلی چین است. نخست‌وزیر کنونی لی که‌کیانگ نیز از اعضای ارشد کمیته دائمی پلیتبورو است.

از نظر قانونی مجلس ملی نمایندگان خلق عالی‌ترین نهاد قانون‌گذاری کشور است. این مجلس با ۲۹۸۷ نماینده بزرگترین پارلمان دنیاست. اعضای آن برای یک دوره پنج ساله انتخاب شده و یک اجلاس سالانه را به مدت ۱۰ تا ۱۴ روز برگزار می‌کنند اما در عمل این مجلس فاقد قدرت تصمیم‌گیری واقعی است و ماشین امضای تصمیماتی است که قبلاً در نهادهای اجرایی دولت و حزب کمونیست گرفته شده. با این حال از دهه ۱۹۹۰ به بعد این مجلس به عنوان جایی برای میانجی‌گری و حل‌وفصل اختلافات جناح‌های مختلف حزب کمونیست و دولت مطرح شده‌است.

۱.۳ روابط خارجی

نوشتار اصلی: روابط خارجی چین

جمهوری خلق چین با ۱۷۱ کشور دنیا روابط دیپلماتیک و در ۱۶۲ کشور سفارتخانه دارد. جمهوری چین مشروعیت این حکومت را زیر سوال برده و گروهی از کشورها نیز جمهوری چین (حکومت تایوان) را حکومت مشروع می‌دانند و از برقراری روابط با جمهوری خلق چین خودداری کرده‌اند.

جمهوری خلق چین از سال ۱۹۷۱ به جای جمهوری چین وارد سازمان ملل شد و کرسی دائم چین در شورای امنیت نیز به آن واگذار شد. چین در گذشته یکی از اعضا و رهبران جنبش عدم تعهد بود و هنوز هم خود را مدافع کشورهای در حال توسعه می‌داند. این کشور همراه با برزیل، روسیه،

تندروی‌های صورت گرفته در انقلاب فرهنگی به گردن آنها انداخته شد. در این دوران دنگ ژیاوپینگ به قدرت رسیده و اصلاحات مهم اقتصادی را در کشور اجرا کرد. حزب کمونیست از آن پس کنترل زندگی خصوصی شهروندان را کمتر کرده و اشتراکی‌سازی بخش کشاورزی به نفع خصوصی‌سازی مزارع ملغی شد. این چرخش سیاسی موجب شد تا اقتصاد دستوری چین به یک اقتصاد مختلط تبدیل شود که جهت‌گیری بازار آزاد در آن به تدریج بیشتر می‌شد. قانون اساسی فعلی چین در سال ۱۹۸۲ نوشته شد و سرکوب خونین جنبش دانشجویی در میدان تیان‌آن‌من در سال ۱۹۸۹ موجب تحریم‌های بین‌المللی علیه چین شد.

در طول دهه ۱۹۹۰ جیانگ زمین، لی پنگ و ژو رونگجی رهبری چین را به دست گرفتند. در این دوران حدود ۱۵۰ میلیون دهقان از فقر خارج شده و کشور شاهد رشد اقتصادی سریع و مستمری بود که به طور میانگین به ۱۱٫۲ درصد می‌رسید. چین در سال ۲۰۰۱ عضو رسمی سازمان جهانی تجارت شد و در دهه ۲۰۰۰ میلادی در دوران حکومت هو جینتائو و ون جیابائو رشد بالای اقتصادی کشور ادامه یافت. البته رشد اقتصادی سریع صدمات قابل توجهی را به محیط زیست و منابع چین وارد کرده‌است و موجب جابجایی‌های اجتماعی گسترده‌ای شده‌است. استانداردهای زندگی علی‌رغم رکورد اقتصادی اواخر دهه ۲۰۰۰ همچنان در حال پیشرفت است اما حکومت متمرکز سیاسی حفظ شده‌است.

تغییر هیئت رهبری حزب در سال ۲۰۱۲ با منازعات جناحی و رسوایی‌های سیاسی همراه بود. در این سال شی جینپینگ به جای هو جینتائو به عنوان دبیرکل حزب کمونیست انتخاب شد. چین در دوران حکومت شی تلاش‌های عظیمی را برای اصلاح اقتصاد خود آغاز کرده‌است، اقتصادی که از بی‌ثباتی ساختاری و کاهش نرخ رشد رنج می‌برد. حکومت جدید همچنین اصلاحات مهمی را در سیاست تک‌فرزندی و سیستم زندان‌ها به عمل آورده‌است.

۳ سیاست

تالار بزرگ خلق محل برگزاری جلسات کنگره ملی خلق

جمهوری خلق چین یکی از معدود دولت‌های سوسیالیستی دنیاست که آشکارا مدافع کمونیسم است. این دولت زیر نظر حزب کمونیست چین و بر مبنای قانون اساسی چین اداره می‌شود که در سال ۱۹۸۲ تصویب شده‌است. حکومت چین به دلیل محدودیت‌هایی که در بسیاری از زمینه‌های اجتماعی از جمله آزادی رسانه، دسترسی به اینترنت، آزادی تجمع، حقوق باروری، آزادی تأسیس سازمان‌های اجتماعی و آزادی ادیان برقرار کرده مورد انتقاد قرار گرفته‌است. رهبران چین نظام سیاسی، ایدئولوژیک و اقتصادی کشور خود را به ترتیب با اصطلاحات «استبداد دموکراتیک مردمی»، «سوسیالیسم با ویژگی‌های چینی» و «اقتصاد سوسیالیستی بازار» توصیف می‌کنند.

نظام سیاسی چین از طریق دموکراسی نمایندگی و انتخابات برگزیده می‌شود اما نظام انتخاباتی این کشور بسیار متفاوت از نظام موجود در کشورهای غربی است. سیستم انتخاباتی چینی‌ها به صورت سلسله‌مراتبی است. اعضای کنگره‌های محلی خلق با رأی مستقیم تمام مردم انتخاب می‌شوند اما اعضای کنگره‌های رده بالاتر فقط با رأی اعضای کنگره رده پائین خود انتخاب می‌شوند. نظام سیاسی چین به مقدار قابل توجهی متمرکز است یعنی مقامات استانی و شهرستانی از خودمختاری قابل توجهی برخوردارند. به جز حزب کمونیست، حزب‌های دیگری هم در این کشور وجود دارند که

به طوری که گزارشگران بدون مرز در سال ۲۰۰۵ چین را در رتبه ۱۵۹ در بین ۱۶۷ کشور از نظر آزادی رسانه قرار داده‌است.

مهاجران روستایی که به شهر می‌آیند معمولاً خود را به عنوان شهروند درجه دو از نظر سیستم ثبت خانوار (که بر دسترسی به مزایای دولتی نظارت دارد) می‌یابند. از حقوق مالکیتی حمایت ضعیفی می‌شود و سیستم مالیاتی به ضرر شهروندان فقیرتر است با اینحال از اوایل دهه ۲۰۰۰ برخی مالیات‌های روستایی کاهش یافته یا لغو شده و خدمات اجتماعی بیشتری برای روستائینان برقرار شده‌است.

برخی از حکومت‌ها، خبرگزاری‌ها و سازمان‌های مردم‌نهاد خارجی به طور مکرر از عملکرد حقوق بشری چین انتقاد می‌کنند و معتقدند که حقوق فردی در چین به طور گسترده‌ای زیر پا گذاشته می‌شود؛ بازداشت بدون محاکمه، سقط جنین اجباری، اعتراف‌گیری اجباری، شکنجه، محدودیت حقوق بنیادین فردی و صدور بی‌رویه مجازات اعدام از این موارد است. حکومت چین راهیمیایی‌ها و تجمع‌هایی را که تهدیدی بالقوه برای «ثبات اجتماعی» کشور تلقی کند، سرکوب می‌کند که معروفترین و خونبارترین آنها واقعه میدان تیان آنمن در سال ۱۹۸۹ بوده‌است. دولت چین همچنین بارها به سرکوب گسترده اعتراضات و نقض حقوق بشر در تبت و سین کیانگ متهم شده‌است.

حکومت چین به این انتقادات اینگونه پاسخ می‌دهد که برای تعریف مفهوم حقوق بشر بایستی سطح توسعه اقتصادی یک کشور و «حق مردم برای معیشت و پیشرفت» در نظر گرفته شود. حکومت چین در این زمینه بر بهبود استانداردهای زندگی چینی‌ها، میزان باسوادی، و امید به زندگی از دهه ۱۹۷۰ به این سو و همچنین بهبود امنیت شغلی و تلاش‌هایی که برای مقابله با فجایع طبیعی همچون سیل‌های دوره‌ای و همیشگی رود یانگ‌تسه صورت گرفته تأکید دارد. همچنین برخی سیاستمداران چینی از دمکراتیزاسیون کشور حمایت کرده‌اند در حالی که بقیه رویکرد محافظه‌کارانه‌تری دارند.

۴ نیروهای مسلح

چنگدو جی-۱۰ مدرن‌ترین جنگنده چینی

ارتش آزادیبخش خلق با داشتن ۲٫۳ میلیون سرباز فعال یکی از بزرگترین نیروهای نظامی در دنیاست. این ارتش از چهار بخش؛ نیروی زمینی، نیروی دریایی، نیروی هوایی و یک نیروی استراتژیک اتمی تشکیل می‌شود. بر اساس گزارش دولت چین بودجه نظامی این کشور در سال ۲۰۱۲ حدود ۱۰۰ میلیارد دلار بوده که دومین بودجه بزرگ نظامی دنیا محسوب می‌شود. اما گزارش وزارت دفاع آمریکا در سال ۲۰۰۹ بیان داشته که مخارج نظامی واقعی چینی‌ها بسیار بیشتر از ارقامی است که اعلام می‌شود.

چین به عنوان یک قدرت هسته‌ای به رسمیت شناخته شده توسط جامعه بین‌المللی، یک قدرت منطقه‌ای مهم و یک ابرقدرت نظامی بالقوه محسوب می‌شود. البته چین در مقایسه با چهار عضو دیگر شورای امنیت توانایی محدودتری برای اعمال قدرت نظامی خود دارد. چینی‌ها برای برطرف ساختن این نقیصه برنامه‌های متعددی را برای تقویت توانایی اعمال قدرت خود ترتیب داده‌اند که یکی از آنها تولید نخستین ناو هواپیمابر چین است که در سال ۲۰۱۲ وارد خدمت نظامی شد. این کشور همچنین ناوگان

هند و آفریقای جنوبی یکی از اعضای گروه بریکس است که از اقتصادهای مهم در حال ظهور تشکیل شده‌است.

سیاست خارجی مدرن چین تا حد زیادی برگرفته از نظریات نخست‌وزیر سابق چوئن لای است که به «پنج اصل همزیستی مسالمت‌آمیز» و «هماهنگی بدون همسانی» شهرت دارد و برقراری روابط دیپلماتیک بین کشورهایی با ایدئولوژی‌های متفاوت را تشویق می‌کند. همین سیاست موجب شده تا چین از دولت‌هایی که از نظر دولت‌های غربی خطرناک یا سرکوبگر محسوب می‌شوند همچون زیمبابوه، کره شمالی و ایران حمایت کند. چین همچنین روابط اقتصادی و نظامی نزدیکی با روسیه دارد و دو کشور معمولاً در شورای امنیت رأی مشابهی می‌دهند.

۲.۳ اختلافات مرزی

چین تمام تایوان را بخشی از خاک خود می‌داند و علاوه بر این با چندین کشور دیگر نیز مناقشات مرزی قدیمی دارد. آنها از دهه ۱۹۹۰ تلاش‌هایی را برای حل این منازعات قدیمی از طریق مذاکرات انجام داده‌است. نوار مرزی چین و هند که در کوه‌های هیمالیا قرار دارد مورد اختلاف دو کشور است و یکی از مهمترین اختلافات در مورد مرز دو کشور در ناحیه کشمیر است. دو کشور در دهه ۱۹۶۰ بر سر منطقه اقصای چین با هم وارد جنگ شدند که جنگ با موفقیت چین به پایان رسید و آنها بیشتر این منطقه وسیع کوهستانی را به تصرف درآوردند. اقصای چین در شمال کشمیر منطقه‌ای خالی از سکنه است اما بهترین راه ارتباطی بین تبت و سین کیانگ محسوب می‌شود. چین با بوتان نیز اختلاف مرزی دارد و دو کشور هنوز نتوانسته‌اند مرز خود را مشخص کنند.

چینی‌ها همچنین در مورد حکومت بر جزایر متعدد واقع در سواحل شرقی و جنوبی با کشورهای مختلفی از جمله ژاپن، تایوان، فیلیپین و ویتنام اختلاف دارند. چین اختلافات مرزی مهمی نیز با اتحاد جماهیر شوروی داشت که حتی به جنگ کوتاهی در سال ۱۹۶۹ منجر شد. اما پس از دهه ۱۹۹۰ بیشتر این اختلافات با امضای معاهدات مرزی با کشورهای بازمانده از فروپاشی شوروی حل و فصل شده‌است.

۳.۳ ابرقدرت آینده

چین معمولاً به عنوان یک ابرقدرت جدید بالقوه توصیف می‌شود و بسیاری از تحلیلگران معتقدند پیشرفت اقتصادی سریع، توانایی نظامی فزاینده، جمعیت بسیار زیاد و تاثیرگذاری روبه‌رشد بین‌المللی نشانه‌هایی هستند که از نقش برجسته جهانی این کشور در در قرن بیست‌ویکم حکایت می‌کنند. اما برخی دیگر هشدار داده‌اند که حباب اقتصادی و عدم توازن جمعیت‌شناختی ممکن است موجب کاهش یا حتی توقف رشد چین در سال‌های آتی این قرن شود. گروه دیگری از نویسندگان هم تعریف مفهوم «ابرقدرت» را به چالش کشیده‌اند و معتقدند اقتصاد بزرگ چین نمی‌تواند به تنهایی این کشور را در موقعیت ابرقدرت قرار دهد چرا که این کشور از نفوذ فرهنگی و نظامی ایالات متحده بی‌بهره است.

۴.۳ حقوق بشر و اصلاحات سیاسی و اجتماعی

بخش‌هایی از فعالان سیاسی و اجتماعی چین از جمله جنبش دمکراسی‌خواهی این کشور و برخی اعضای حزب کمونیست، اصلاحات سیاسی و اجتماعی را نیاز مبرم این کشور دانسته‌اند. هر چند از دهه ۱۹۷۰ به بعد محدودیت‌های اقتصادی و اجتماعی در چین به طرز چشمگیری کاهش یافته‌اند اما آزادی‌های سیاسی همچنان محدود است. قانون اساسی چین اعلام کرده که آزادی بیان، آزادی رسانه، حق محاکمه منصفانه، آزادی مذهب، حق رأی عمومی و حق مالکیت از جمله حقوق بنیادین شهروندان است اما این قوانین در عمل از شهروندان در مقابل تعقیب کیفری از ناحیه دولت حمایت چندانی نمی‌کنند. اظهارات سیاسی و اطلاعات به طور آشکار و مستمر برای جلوگیری از انتقاد از دولت یا حزب حاکم سانسور می‌شوند

۱۹۷۶ و پایان انقلاب فرهنگی، دنگ شیائوپینگ و نسل جدید رهبران چین شروع به اصلاحات اقتصادی کرده و اقتصاد چین را به سوی نظام بازار سوق دادند. در این دوران اشتراکی‌سازی در بخش کشاورزی متوقف شده و مزارع خصوصی شدند. تجارت خارجی مورد توجه قرار گرفت. ساختار بنگاه‌های ناکارآمد دولتی تغییر اساسی پیدا کرده و بنگاه‌های زیان‌ده تعطیل شدند که این به بیکاری گسترده‌ای منجر شد.

اقتصاد چین امروزی یک اقتصاد بازار بر مبنای مالکیت خصوصی است. دولت هنوز بر بخش‌های استراتژیک زیربنایی اقتصاد همچون تولید انرژی و صنایع سنگین مسلط است اما سرمایه‌گذاری خصوصی به سرعت در حال افزایش است. از هنگام آغاز آزادسازی اقتصادی در سال ۱۹۷۸ چین یکی از بالاترین رشدهای اقتصادی را در دنیا داشته‌است. بر اساس آمار صندوق بین‌المللی پول رشد سالانه تولید چین از سال ۲۰۰۱ تا ۲۰۱۰ به طور میانگین ۱۰٫۵٪ بوده و بین سال‌های ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۱ درصد رشد اقتصادی چین معادل مجموع دردهای رشد اقتصادی کشورهای گروه ۷ (۷ کشور بزرگ صنعتی دنیا) بوده‌است.

بهره‌وری بالا در تولید، نیروی کار ارزان و زیرساخت‌های نسبتاً مناسب عواملی هستند که چین را به تولیدکننده پیشرو دنیا تبدیل کرده‌اند. اما اقتصاد چین از نظر مصرف انرژی بهره‌وری بسیار پایینی دارد. این کشور در سال ۲۰۱۰ بزرگترین مصرف‌کننده انرژی دنیا شد، در حالیکه بیش از ۷۰ درصد انرژی خود را از ذغال سنگ تامین می‌کرد. در سال ۲۰۱۳ چین جای آمریکا را در صدر فهرست واردکنندگان نفت خام گرفت. رشد اقتصادی سریع و صنعتی‌سازی این کشور به محیط زیست آن نیز آسیب زده‌است. از اوایل سال ۲۰۱۰ به بعد رشد اقتصادی چین شروع به کاهش کرده و از تقاضای بین‌المللی برای صادرات چین کاسته شده‌است که این موضوع تلاطماتی را در اقتصاد جهانی پدید آورده‌است.

میزان ذخایر ارز خارجی چین در پایان سال ۲۰۱۰ حدود ۲٫۸۵ تریلیون دلار بوده‌است که این کشور را با اختلاف بسیار صاحب بزرگترین ذخایر ارزی دنیا کرده‌است. چین همچنین بیش از ۱٫۱۶ تریلیون دلار اوراق قرضه دولتی آمریکا را خریداری کرده و بزرگترین دارنده خارجی دیون دولتی آمریکا محسوب می‌شود. چین همچنین در سال ۲۰۱۲ بیش از هر کشور دنیا سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی به میزان ۲۵۳ میلیارد دلار دریافت کرده‌است. این موضوع که چین ارز خود را ارزان نگه داشته همواره موجب تنش‌هایی میان این کشور و اقتصادهای بزرگ دیگر شده‌است. چین همچنین به دلیل حجم وسیع تولید کالاهای تقلبی مورد انتقاد قرار گرفته‌است.

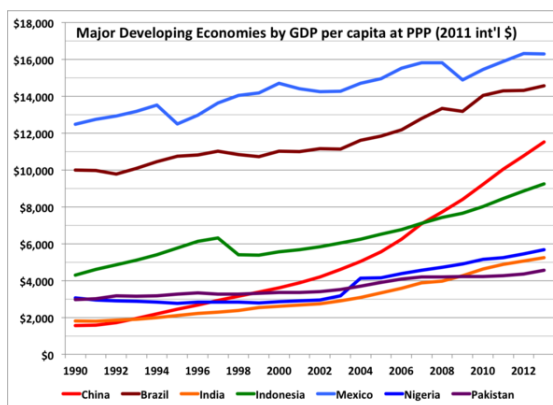
۱.۵ نابرابری اقتصادی

طبقه متوسط چین (به معنی افرادی که حقوق سالانه ۱۰ تا ۶۰ هزار دلار دارند) در سال ۲۰۱۲ به ۳۰۰ میلیون رسیده‌است. بر اساس یک گزارش تعداد میلیاردرهای چین (ثروت بیش از یک میلیارد دلار آمریکا) از ۱۳۰ نفر در سال ۲۰۰۹ به ۲۵۱ نفر در سال ۲۰۱۲ رسیده و از این نظر چین دومین کشور دنیا از نظر تعداد میلیاردرهاست. بازار خرده‌فروشی داخلی کشور در همین سال بیش از ۲۰ تریلیون یوان (۳٫۲ تریلیون دلار) ارزش داشته و در سال ۲۰۱۳ حدود ۱۲ درصد رشد کرده‌است.

بازار کالاهای تجملی هم در چین به سرعت در حال گسترش است و ۲۷٫۵ درصد سهم جهانی این کالاها را به خود اختصاص داده‌است. رشد اقتصادی کشور همچنین به تورم مصرف‌کننده شدیدی منجر شده و دولت را وادار به دخالت بیشتر کرده‌است. نابرابری اقتصادی در چین در چند دهه اخیر افزایش داشته و به سطح بسیار بالایی رسیده‌است. در سال ۲۰۱۴ شاخص جینی این کشور به رقم ۵۵ رسیده که بسیار بالاتر از میانگین جهانی است.^[۱۴]

قابل توجهی از زیردریایی‌ها شامل چندین زیردریایی اتمی در اختیار دارند. چین از اوایل دهه ۲۰۰۰ پیشرفت قابل توجهی در نوسازی نیروی هوایی خود داشته است و با خریداری جنگنده‌های روسی سوخو-۳۰ و تولید جنگنده‌های مدرن داخلی همچون چنگدو جی-۱۰، شیانگ جی-۱۱، جی-۱۵ و جی-۱۶ توانایی دفاعی و تهاجمی خود را در آسمان تقویت کرده‌است. چینی‌ها همچنین نیروی زمینی خود را نیز به‌روزرسانی کرده و تانک‌های سالخورده تاپ-۵۹ خود را با نمونه‌های مدرنی همچون تاپ-۹۹ تعویض کرده‌اند و با ترفیع سیستم‌های «فرماندهی، نظارت، ارتباطات و اطلاعات» قابلیت‌های خود را در میدان نبرد بهبود بخشیده‌اند. چین همچنین سیستم‌های موشکی استراتژیک متعددی شامل انواع موشک‌های ضدماهواره، کروز و قاره‌پیما را توسعه داده‌است.

۵ اقتصاد

مقایسه رشد اقتصادی هفت کشور بزرگ در حال توسعه بین سال‌های ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۳ رشد اقتصادی سریع چین (خط قرمز) را نشان می‌دهد.

آسمانخراش‌های شهر شانگهای

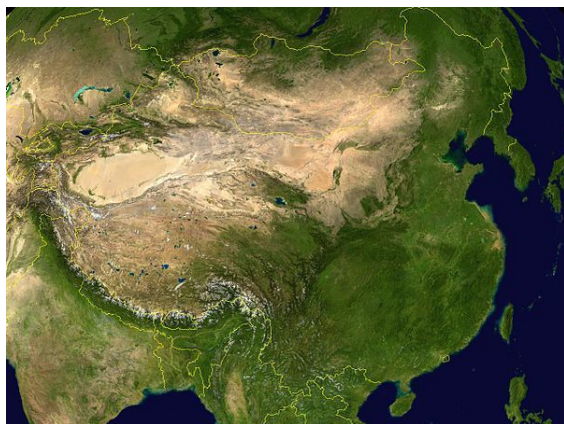
نوشتار اصلی: اقتصاد چین

چین در سال ۲۰۱۳ دومین اقتصاد بزرگ دنیا پس از ایالات متحده بوده‌است. تولید ناخالص داخلی این کشور در این سال حدود ۹٫۴۶۹ تریلیون دلار بر اساس ارزش اسمی دلار و ۱۶٫۱۴۹ تریلیون بر اساس قدرت برابری خرید بوده‌است. سرانه تولید این کشور در همین سال ۱۱٫۱۸۶ دلار بر مبنای قدرت برابری خرید و ۶٫۹۵۹ دلار بر اساس ارزش اسمی بوده‌است که در هر دو حالت چین پس از حدود ۹۰ کشور (از ۱۸۳ کشوری که در فهرست صندوق بین‌المللی پول قرار دارند) قرار می‌گیرد.

جمهوری خلق چین از زمان بنیانگذاری در سال ۱۹۴۹ تا سال ۱۹۷۸ اقتصاد دستوری متمرکزی به سبک شوروی داشت. پس از مرگ مانو در

۷ جغرافیا

نوشتار اصلی: جغرافیای چین
مساحت جمهوری خلق چین حدود ۹,۶ میلیون کیلومتر مربع است و

تصویر توپوگرافیک چین

پس از روسیه دومین کشور بزرگ دنیا از نظر وسعت خاکی (بدون احتساب آب‌های داخلی) است. از نظر مساحت کل کشور هم سومین یا چهارمین کشور وسیع دنیا (پس از روسیه و کانادا) و باتوجه به تعریف دقیق مساحت کلی ایالات متحده آمریکا) به شمار می‌آید.

چین با داشتن ۲۲,۱۱۷ کیلومتر مربع مرز زمینی طولانیترین خط مرزی را در میان تمام کشورهای دنیا دارد. این کشور از شرق و جنوب با دریای چین شرقی، خلیج کره، دریای زرد، و دیگر آب‌های آزاد احاطه شده‌است و با ۱۴ کشور هم‌مرز است.

چین در عرض جغرافیایی ۱۸ تا ۵۴ درجه شمالی و طول ۷۳ تا ۱۳۵ درجه شرقی قرار دارد و چشم‌اندازهای طبیعی آن بسیار متنوع است. در شرق چین در کرانه‌های رود زرد و دریای چین شرقی دشت‌های آبرفتی پهناور و حاصلخیزی با تراکم جمعیتی بسیار بالا قرار گرفته‌اند. در بخش‌های شمالی در مرز فلات مغولستان داخلی علفزارهای وسیع مشاهده می‌شود و صحراهای خشک و سرد تکه‌تکه‌مکان و گبی در فلات مرتفع مغولستان جای گرفته‌اند. تپه‌ها و رشته‌کوه‌های کم‌ارتفاع بیشتر نواحی جنوب چین را دربر گرفته‌اند و شرق میانی چین میزبان دلتای دو رودخانه اصلی این کشور یعنی رود زرد و یانگ‌تسه است. بخش غربی این سرزمین پوشیده از کوه‌های بسیار مرتفع از جمله هیمالیاست. مرتفع‌ترین نقطه دنیا یعنی قله اورست به ارتفاع ۸۸۴۸ متر مرز چین و نپال است و پست‌ترین نقطه چین که سومین نقطه پست دنیاست در بستر دریاچه خشک آدینگ در فرونشست تورپان ۱۵۴ متر پایینتر از سطح دریاهای آزاد است.

فصل‌های خشک و فصل‌های مرطوب همراه با باران موسمی شرایط آب‌وهوایی غالب در بیشتر نقاط چین است که اختلاف دمای قابل توجه بین تابستان و زمستان را در پی دارد. در زمستان بادهای شمالی سرد و خشک می‌وزد و بادهای جنوبی از سواحل دریا در نقاط جنوبی گرم و مرطوب است. طوفان‌های موسمی (در حدود ۵ مورد در سال) در امتداد سواحل جنوبی و شرقی، سیل‌های مخرب، سونامی، زلزله، رانش زمین و خشکسالی از بلاهای طبیعی منطقه چین هستند.

گسترش بیابان‌ها به ویژه بیابان گبی یک معضل زیست‌محیطی مهم در چین است. هرچند درختکاری در مرزهای بیابان از دهه ۱۹۷۰ به بعد تعداد طوفان‌های شن را کاهش داده اما خشکسالی مستمر و شیوه نامناسب کشاورزی موجب طوفان‌های شنی شده که بهار هر سال شمال چین را در می‌نوردد و حتی به کره و ژاپن هم می‌رسد. دیده‌بان محیط زیست چین در سال ۲۰۰۷ اعلام کرده که هر سال چهار هزار کیلومتر مربع به بیابان‌های این کشور افزوده می‌شود. آب شدن یخچال‌های هیمالیا هم نگرانی دیگری

۶ تقسیمات کشوری

نوشتار اصلی: فهرست شهرهای چین

کشور جمهوری خلق چین از ۲۲ استان تشکیل شده‌است. علاوه بر آن چین، مدعی مالکیت تایوان به عنوان یکی از استانهای خود است. فهرست استانهای چین:

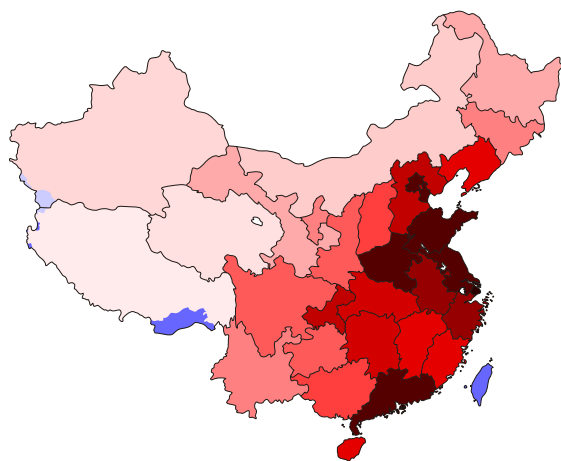

نقشه استان‌ها و مناطق خودگردان چین.

- آن‌هوئی
- جیانگ‌سو
- جیانگ‌کسی
- جی‌لین
- چینگهای
- ژجیانگ
- سیچوان
- شانآنکسی
- شاندونگ
- شانکسی
- فوجی‌آن
- گانسو
- گوانگ‌دونگ
- گوئیژو
- لیائونینگ
- هاینان
- هنان
- هوئی
- هون‌آن
- هه‌ایلونگ‌جیانگ
- هه‌بی
- یون‌نان

دره جی‌زایگو در سیچوان

نقشه تراکم جمعیتی چین در سال ۲۰۰۹ نشان می‌دهد که بیشتر جمعیت در بخش شرقی کشور متمرکز است.

یا ارواح نیاکان قابل تغییر است. این نوع باورها و سنت‌ها ریشه عمیقی در فرهنگ سنتی چینی و عرف جوامع محلی داشتند»

تحقیقات مختلف در مورد اینکه چه میزان از چینی‌ها مذهبی هستند، نتایج متفاوتی داشته‌است. یک تحقیق در سال ۲۰۰۷ به این نتیجه رسیده که تنها ۳۱ درصد چینی‌های بالای ۱۶ سال به مذهب اعتقاد دارند اما تحقیق دیگری در سال ۲۰۰۶ میزان لامذهبی در چینی‌ها را ۴۶ درصد برآورد کرده است.

نظرسنجی دیگری از گروه تحقیقاتی هوریزون در سال ۲۰۰۷ نشان داد که ۱۱ تا ۱۶ درصد چینی‌ها خود را بودایی، ۳ تا ۴ درصد مسیحی و یک

است که می‌تواند بحران کمبود آب را برای صدها میلیون نفر به همراه بیاورد.

۸ جمعیت‌شناسی

جمعیت چین در سرشماری سال ۲۰۱۰ حدود یک میلیارد و ۳۷۰ میلیون نفر بوده‌است. رشد اقتصادی سریع چین موجب شده تا صدها میلیون نفر از فقر نجات پیدا کنند. اکنون ده درصد چینی‌ها با درآمدی کمتر از یک دلار در روز زندگی می‌کنند درحالی‌که این رقم در سال ۱۹۷۸ به ۶۴ درصد می‌رسید. نرخ بیکاری شهری نیز در سال ۲۰۱۳ به چهار درصد رسیده‌است.

چین برای کنترل رشد سریع جمعیت کشور از سال ۱۹۷۹ برنامه کنترل جمعیت سختگیرانه‌ای را با نام سیاست تک‌فرزندی را آغاز کرد. این سیاست به هر خانواده تنها اجازه داشتن یک فرزند را می‌داد. البته استثنای زیادی هم برای آن در نظر گرفته شده‌است. اقلیت‌های قومی (همه اقوام بجز قوم هان) از آن مستثنی شده و اجازه داشتن فرزند دوم و حتی سوم را دارند. در بسیاری از روستاها هم برای افرادی که فرزند اولشان دختر یا معلول باشد اجازه داشتن فرزند دوم داده شده‌است. در سال ۲۰۱۳ این سیاست تا حد زیادی تلطیف شده و به خانواده‌هایی که یکی از والدین خودش تک‌فرزند بوده‌است اجازه داشتن فرزند دوم را می‌دهد. با این حال مقاومت‌هایی در مقابل این سیاست به ویژه در روستاها صورت گرفته که برای نیروی کار کشاورزی به فرزند نیاز داشته و به طور سنتی به داشتن فرزند پسر علاقه دارند.

سیاست تک‌فرزندی در کاهش رشد جمعیت چین مؤثر بود و نرخ رشد کشور را در سال ۲۰۱۳ به ۰٫۴۶٪ رساند اما تبعات ناخواسته‌ای هم داشت. ترجیح سنتی برای داشتن فرزند پسر موجب شد تا توازن جنسیتی کشور برهم بخورد. بر اساس سرشماری سال ۲۰۱۰ نسبت جنسی در هنگام تولد ۱۱۸ پسر به ازای ۱۰۰ دختر است که بسیار بالاتر از میزان طبیعی ۱۰۵ به ۱۰۰ محسوب می‌شود.

قانون منسوخ‌شده تک‌فرزندی در چین که از سال ۱۹۷۹ میلادی وضع شده بود، باعث شده است جمعیت این کشور حدود ۴۰۰ میلیون نفر کمتر از تعداد کنونی (۲۰۱۵) باشد.^[15]

۱.۸ قومیت

هان‌ها قوم غالب کشور هستند که بر اساس سرشماری سال ۲۰۱۰ حدود ۹۱٫۵ درصد جمعیت چین را تشکیل می‌دهد. هان‌ها در تمام استان‌های چین به جز ایالت‌های غربی تبت و سین‌کیانگ اکثریت دارند. ژوانگ با ۱٫۳ درصد، منچو با ۰٫۸۶٪، اویغور با ۰٫۸۶٪ که بیشتر در سین‌کیانگ زندگی می‌کنند، هویی‌ها که هان‌های مسلمان هستند با ۰٫۷۹٪، میاو با ۰٫۷۲٪، یی با ۰٫۶۵٪، توجیا با ۰٫۶۲٪، مغول با ۰٫۴۷٪ و تبتی با ۰٫۴۴٪ پرجمعیت‌ترین اقلیت‌های قومی پرجمعیت‌ترین کشور دنیا هستند.

۲.۸ مذهب

چین در طول تاریخ تحت تأثیر مذاهب و مکاتب فکری مختلفی بوده‌است. به طور تاریخی سه مکتب اصلی این کشور کنفوسیوس‌گرایی، بودایی، و تائویی بوده‌اند که هر یک تأثیر به‌سزایی در شکل‌گیری فرهنگ چینی گذاشته‌اند. در سنت‌های مذهبی و بومی عناصری از هر سه آنها دیده می‌شود. تحقیقی که در سال ۲۰۰۸ در روستاهای ۶ استان مختلف انجام شد به این نتیجه رسید که:

«بیش از دوسوم کل افرادی که خود را مذهبی می‌دانستند یعنی ۳۱ درصد کل افراد، نمی‌توانستند مشخص کنند که پیرو چه مذهبی هستند... آنها معتقد بودند که نیروهای فراطبیعی بر سرنوشت انسان تسلط داشته یا بسیار تأثیرگذارند و باور داشتند که سرنوشت آنها با پیشکش قربانی به خدایان

گونه‌های گیاهی و جانوری چین را در خود جای داده‌اند. بیش از ۱۰ هزار گونه قارچ نیز در این کشور شناسایی شده‌است.

درصد مسلمان معرفی می‌کند.

۳.۸ زبان

۱۰ آلودگی محیط زیست

در چند دهه اخیر آلودگی و تخریب محیط زیست نیز با رشد اقتصادی شتابان چین همراه شده و مشکلات زیست‌محیطی بزرگی را برای این کشور ایجاد کرده‌است. با اینکه قانون حفاظت محیط زیست مصوب سال ۱۹۷۹ بسیار سختگیرانه تنظیم شده اما مقامات دولتی آن را نادیده می‌گیرند تا برنامه‌های اقتصادی سریعتر اجرا شود. آلودگی هوا در شهرها یک مشکل جدی برای سلامتی چینی‌ها محسوب می‌شود و بر اساس برآورد سال ۲۰۱۳ بانک جهانی از ۲۰ شهر آلوده دنیا ۱۶ شهر در چین قرار دارند. چین اکنون بزرگترین تولیدکننده دی‌اکسید کربن در دنیا است. آلودگی آب در کشور هم جدی است و حدود ۳۰۰ میلیون نفر در نقاط روستایی به آب سالم نوشیدنی دسترسی ندارند. در سال ۲۰۱۱ حدود ۴۰ درصد رودخانه‌های کشور با فاضلاب‌های صنعتی و کشاورزی آلوده شده‌اند و کمبود شدید آب به ویژه در نواحی شمالی و شرقی بحران آب کشور را دوجندان کرده‌است.

با این وجود چین بزرگترین سرمایه‌گذار دنیا در زمینه تجاری‌سازی انرژی‌های تجدیدپذیر است و فقط در سال ۲۰۱۱ حدود ۵۲ میلیارد دلار در این راه خرج کرده‌است. در سال ۲۰۰۹ بیش از ۱۷ درصد انرژی چین از منابع تجدیدپذیر به دست آمده که بخش عمده آن از نیروگاه‌های برق آبی به دست می‌آید. این کشور در سال ۲۰۱۱ اعلام کرد که برنامه‌های ۱۰ ساله با هزینه ۱۸ میلیارد دلار برای توسعه زیرساخت‌های آبی کشور و تکمیل سیستم جلوگیری از سیل و خشکسالی را اجرا خواهد کرد. چین در سال ۲۰۱۳ یک پروژه کاهش آلودگی هوا را آغاز کرده که ۲۷۷ میلیارد دلار در طول پنج سال هزینه دارد و بیشتر در شمال کشور تمرکز دارد.

۱۱ علم و فناوری

چین تا دوران سلسله مینگ از کشورهای پیشرو دنیا در زمینه علم و فناوری بود. کاغذسازی، چاپ، قطب‌نما و باروت چهار اختراع بزرگ چینی‌ها هستند که بعدها به دیگر نقاط آسیا و اروپا گسترش یافتند و ریاضیدانان چینی نخستین کسانی بودند که از اعداد منفی استفاده می‌کردند. اما در قرن هفدهم جهان غرب از نظر پیشرفت علمی و تکنولوژیکی کاملاً چین را پشت سر گذاشته بود.

شکست‌های چندباره چین از قدرت‌های غربی در قرن نوزدهم موجب شد تا جنبشی اصلاح‌گراانه برای ترویج علوم مدرن در این کشور شکل گیرد. کمونیست‌ها از هنگام به قدرت رسیدن در سال ۱۹۴۹ تلاش کردند تا علم و تکنولوژی را به شیوه برنامه‌ریزی مرکزی شوروی سازماندهی کنند. حکومت چین از هنگام پایان انقلاب فرهنگی، سرمایه‌گذاری قابل توجهی را در زمینه پژوهش‌های علمی به عمل آورده و تنها در سال ۲۰۱۱ بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار برای تحقیق و توسعه علمی هزینه کرده‌است. دانشمندان متولد چین تاکنون چهار بار برنده نوبل فیزیک و یک بار برنده نوبل شیمی شده‌اند اما تمام آنها مدارک دکترای خود را در غرب دریافت کرده و تحقیقات منجر به دریافت جایزه خود را در کشورهای غربی انجام داده‌اند.

چین به سرعت در حال توسعه سیستم آموزشی خود با تأکید بر رشته‌های علوم، مهندسی و ریاضیات است. چینی‌ها در سال ۲۰۱۱ دومین منتشرکننده مقالات علمی در دنیا بوده‌اند و شرکت‌هایی چون هواوی و لنوو از شرکت‌های پیشرو دنیا در زمینه‌های ارتباطات و کامپیوترهای شخصی هستند. ابرکامپیوترهای چینی اکنون از پرفرودترین‌ها در دنیا به شمار می‌آیند و استفاده از ربات‌های صنعتی رشد قابل توجهی داشته‌است.

برنامه فضایی چین نیز یکی از فعال‌ترین برنامه‌های فضایی دنیا و مایه غرور ملی چینی‌هاست. این کشور در سال ۱۹۷۰ نخستین ماهواره خود را به فضا فرستاد و پنجمین کشوری شد که به طور مستقل این کار را انجام

زبان رسمی چین گویش استاندارد زبان ماندارین است. حدود ۷۰ درصد مردم چین به گویش‌های مختلف زبان ماندارین صحبت می‌کنند. گویش استاندارد این زبان که برگرفته از گویش پکنی است زبان ارتباطی گروه‌های مختلف زبانی در سراسر چین است. ۲۲۹ زبان زنده دیگر نیز در چین تکلم می‌شود که اغلب آنها به گروه زبان‌های چینی از خانواده چینی-تبتی تعلق دارند. زبان‌های وو (شامل شانگهای)، یوئه (شامل کانتونی و تایوانی)، مین (شامل هوکین)، شیانگ و هاکا از جمله مهم‌ترین زبان‌های این گروه هستند.

زبان‌های شاخه تبتی - برمه‌ای مثل شیانگ، ناسی و بی نیز در نقاط مختلف تبت و دشت‌های یون‌نان-گوئیچو صحبت می‌شوند. سایر اقلیت‌های زبانی جنوب غرب چین هم جوانگ، تایلندی، دونگ و سویی از خانواده تایلندی-کادای، میائو و یائو از خانواده همونگ-مین، و وا از خانواده آستروآسیایی هستند. در شمال شرق و شمال غرب چین هم گروه‌های قومی اقلیتی زندگی می‌کنند که به زبان‌های التایی همچون منچو و مغولی و چندین زبان از گروه ترکی تبار مثل اویغوری، قزاقی، قرقیزی و سالار سخن می‌گویند. زبان کره‌ای نیز زبان مادری گروهی از اهالی مرز چین و کره شمالی است. سریلیکی زبان تاجیک‌های غرب سین‌کیانگ است که به گروه زبان‌های ایرانی شرقی از خانواده هندواروپایی تعلق دارد. بومیان تایوانی نیز که اقلیت کوچکی در خاک اصلی چین هستند به زبان‌های خانواده آستروآسیایی سخن می‌گویند.

حروف چینی هزاران سال است که برای نوشتن زبان‌های چینی استفاده می‌شود. این نویسه‌ها به گویش‌وران زبان‌ها و گویش‌های مختلف که برای هم قابل فهم نیستند، اجازه می‌دهند که از طریق نوشتار منظور هم را متوجه شوند. در سال ۱۹۵۶ دولت چین حروف چینی ساده‌شده را معرفی کرد که امروزه چینی سنتی را منسوخ کرده‌است. الفبای استاندارد هم برای لاتین‌نویسی زبان چینی تهیه شده که به بین‌بین معروف است. زبان تبتی از الفبایی بهره می‌گیرد که از متن‌های هندی اقتباس شده و زبان اویغوری بیشتر با الفبای فارسی-عربی نگاشته می‌شود. خط مغولی و خط منچو نیز از الفبای باستانی اویغور اقتباس شده‌اند. زبان جوانگ نیز امروزه از الفبای لاتین برای نگارش بهره می‌برد.

۹ تنوع زیستی

چین میزبان بیشتر از ۳۴۶۸۷ گونه جانوری و گیاه آوندی است که این کشور را پس از برزیل و کلمبیا در رده سوم تنوع زیستی دنیا قرار می‌دهد. دست کم ۵۵۱ گونه پستاندار (رتبه سوم دنیا)، ۱۲۲۱ گونه پرنده (رتبه هشتم دنیا)، ۴۲۴ گونه خزنده (هفتم) و ۳۳۳ گونه دوزیست (هفتم) در این کشور بودوباش دارند و چین در هر چهار زمینه رتبه نخست دنیا را در بین کشورهای غیراستوایی دارد اما این حیات وحش متنوع زیر فشار شدید از سوی بزرگترین جمعیت انسان‌های دنیاست. دست کم ۸۴۰ گونه جانوری در معرض تهدید، آسیب‌پذیر یا در خطر انقراض محلی در چین طبقه‌بندی شده‌اند که دلیل اصلی آن هم فعالیت‌های انسانی از جمله تخریب زیستگاه، آلودگی و شکار به منظور خوراک، پوست یا استفاده در طب سنتی است.

گونه‌های در معرض خطر مورد حفاظت قانونی قرار دارند و ۲۳۴۹ منطقه حفاظت شده در کشور تعیین شده که ۱۵ درصد کل سرزمین چین را شامل می‌شوند. چین بیش از ۳۲ هزار گونه گیاه آوندی دارد و میزبان انواع مختلفی از جنگل‌هاست. شمال کشور رویشگاه جنگل‌های درختان مخروطی بومی مناطق سردسیر و زیستگاه جانورانی چون گوزن شمالی و خرس سیاه آسیایی و بیش از ۱۲۰ گونه پرنده است. درختان بامبو نیز در همین جنگل‌ها می‌رویند و در مناطق مرتفعتر درختان سرو کوهی و سرخ‌دار پوشش گیاهی غالب را تشکیل می‌دهند. جنگل‌های زیرگرمسیری در بخش‌های مرکزی و جنوبی چین دیده می‌شوند. جنگل‌های گرمسیری فقط محدود به ایالت یون‌نان و جزیره هاینان هستند اما یک‌چهارم کل

[2] "Countries of the world ordered by land area". Listofcountriesoftheworld.com. Retrieved 27 Apr. 2010. Check date values in: `|accessdate=` (help)

[3] "Rivers and Lakes". China.org.cn. Retrieved 15 Jun. 2009. Check date values in: `|accessdate=` (help)

[4] "There's no stopping China". New York Post. 1/8/10. Retrieved 2 August 2010. Check date values in: `|date=` (help)

[5] "Country profile: China". BBC News. 1 Jul. 2009. Retrieved 14 Jul. 2009. Check date values in: `|date=`, `|accessdate=` (help)

[6] Muldavin, Joshua (9 Feb. 2006). "From Rural Transformation to Global Integration: The Environmental and Social Impacts of China's Rise to Superpower". Carnegie Endowment for International Peace. Retrieved 17 Jan. 2010. Check date values in: `|date=`, `|accessdate=` (help)

[7] (Lt Colonel, USAF) Uckert, Merri B. (April 1995). "China as an Economic and Military Superpower: A Dangerous Combination?". Maxwell Air Force Base, Alabama: Air War College, Air University. p. 33.

[8] Bergsten, C. Fred; Gill, Bates; Lardy, Nicholas R.; Mitchell, Derek (17 Apr. 2006). *China: The Balance Sheet: What the World Needs to Know about the Emerging Superpower* (Illustrated Hardcover ed.). PublicAffairs. p. 224. ISBN 9781586484644 (help). Check date values in: `|date=` (help)

[9] Some continents have more languages than others washingtonpost.com

[10] Wood, Francis, *Did Marco Polo go to China?* (1995), p. 61. ISBN 978-0-8133-8999-8.

[11] "China", *Online Etymology Dictionary*

[12] "china", *The American Heritage Dictionary of the English Language*, Boston and New York, Houghton-Mifflin, 2000.

[13] Found in Book 2 of *Chanakya's Arthashastra* (Denis Crispin Twitchett, Michael Loewe, John King Fairbank, *The Ch'in and Han Empires 221 B.C. -A.D. 220*, p. 20.)

[14] China's Income Inequality Surpasses U.S., Posing Risk for Xi Bloomberg

[15] مجله دانستنی ها - صفحه ۱۸ - ۳۰ آبان ۱۳۹۴

- بالاترین نرخ رشد اقتصادی چین در یک دهه

۱۴ پیوند به بیرون

- دانشنامهٔ چین (فارسی)
- آمار و ارقام از World Book، CIA
- اقتصاد چین ترکیب احتیاط و نگرانی با کمی آلودگی

می‌دهد. آنها در سال ۲۰۰۳ سومین کشوری شدند که به طور مستقل انسان‌هایی را روانه فضا می‌کنند و در سال ۲۰۱۱ ماکت ایستگاه فضایی خود را رونمایی کردند که قرار است در دهه ۲۰۲۰ به فضا ارسال شود.

۱۲ راه و ترابری

از دهه ۱۹۹۰ به این سو شبکه راه‌های چین گسترش قابل توجهی یافته است. در سال ۲۰۱۱ بزرگراه‌های چین ۸۵ هزار کیلومتر طول داشته‌اند که این کشور را در رتبه اول دنیا قرار می‌دهد. در سال ۱۹۹۱ تنها ۶ پل بر روی شاخه اصلی رود یانگ‌تسه قرار داشت - رودی که شمال و جنوب چین را از هم جدا می‌کند - در حالیکه در اکتبر ۲۰۱۴ تعداد آنها به ۸۱ پل و تونل رسیده‌است.

چین بزرگترین بازار اتومبیل دنیاست و هم از نظر تولید و هم از نظر فروش آمریکا را پشت‌سر گذاشته‌است. یکی از عوارض رشد سریع جاده‌های چین افزایش قابل توجه تصادفات جاده‌ای بوده‌است. در سال ۲۰۰۱ بیش از ۶۲ هزار چینی در این سوانح جان باختند. با وجود افزایش رواج اتومبیل‌های شخصی در شهرها همچنان دوچرخه شیوه رایج حمل‌ونقل است و در سال ۲۰۱۲ حدود ۴۷۰ میلیون دوچرخه در این کشور وجود داشته‌است.

شبکه ریلی چین که متعلق به دولت است یکی از شلوغ‌ترین خطوط دنیاست. این کشور در سال ۲۰۱۳ بیش از ۱۰۳ هزار کیلومتر راه‌آهن داشت که رتبه سوم دنیا را به این کشور اختصاص داده‌است. سیستم راه‌آهن سریع‌السير چین که به طور کامل از اوایل دهه ۲۰۰۰ ساخته شده ۱۱۰۲۸ کیلومتر در سال ۲۰۱۳ طول داشته که طولانیترین شبکه دنیا محسوب می‌شود. خط پکن-گوانگ‌جو-شنژن طولانیترین مسیر ریلی سریع‌السير دنیاست و خط پکن-شانگهای سه تا از طولانی‌ترین پل‌های راه‌آهن دنیا را دارد. بیست شهر چین هم تا مه ۲۰۱۴ از شبکه قطار شهری برخوردار بوده‌اند.

چین ۱۸۲ فرودگاه تجاری در سال ۲۰۱۲ داشته و ۸۲ فرودگاه دیگر تا سال ۲۰۱۵ افتتاح خواهد شد به این ترتیب دوسوم کل فرودگاه‌های درحال ساخت دنیا در چین قرار دارند و بوئینگ پیش‌بینی کرده که تعداد هواپیماهای تجاری چین از ۱۹۱۰ فروند در سال ۲۰۱۱ به ۵۹۸۰ فروند در سال ۲۰۳۱ خواهد رسید. فرودگاه پکن در سال ۲۰۱۳ دومین فرودگاه شلوغ دنیا از نظر ترافیک مسافری بوده‌است و فرودگاه بین‌المللی هنگ‌کنگ و شانگهای پودنگ به ترتیب اولین و سومین فرودگاه دنیا از نظر تناژ بار هوایی بوده‌اند.

با این وجود هشتاد درصد از آسمان چین محدود به کاربرد نظامی است و از ده ایرلاین آسیایی دارای بیشترین تأخیر هشت ایرلاین چینی هستند. چین بیش از ۲ هزار بندر دریایی و رودخانه‌ای دارد که ۱۳۰ تای آنها برای کشتی‌رانی بین‌المللی باز است.

۱۳ منابع

China. (2014, December 26). In Wikipedia, The Free Encyclopedia. Retrieved 21:48, December 26, 2014, from <http://en.wikipedia.org/w/index.php?title=China&oldid=639725545>

[1] Walton, Greg; International Centre for Human Rights and Democratic Development (2001). "Executive Summary".

"people's%20republic%20of%20china"&pg=PA5#v=onepage&q="single-party%20state" China's golden shield: Corporations and the development of surveillance technology in the People's Republic of China. Rights & Democracy. p. 5. ISBN 9782922084429 (help). Retrieved 29 Aug. 2009. Check date values in: `|accessdate=` (help)

۱۵ منابع متن و تصویر، مشارکت‌کنندگان و مجوزها

۱.۱۵ متن

چین منبع: <https://fa.wikipedia.org/wiki/%DA%86%DB%8C%D9%86?oldid=16494509> مشارکت‌کنندگان: مانی، دانیل، Invalid username, Mojtabasani, کامران, Kuhzad, گرشاسب, Maziarparizade, Ariobarzan, Leosan, Mazdakam, محمدیان, 309-fawiki, Shervinafshar, Aliparsa, زرشک, Mehran, ÆON, Raamin, Behaafarid, Meisam, ربوسام, اشکان, Zeerak, Police, Narange, Mmehdi.g, ظهیری, Robosam, Ojanfar, Asadi s, Soroush, Habibi Amin, Ladsgroup, Thijs!bot, JAnDbot, Farzaaad2000, Sicaspi, Amir, سیامک, Elessar, Escarbot, Saforrest, Abtinb, TXiKiBoT, VolkovBot, Inthenameofgod-fawiki, Navid.k, AlnoktaBOT, Byrialbot, SieBot, Navid, سندباد, Hussein Latifi, Taranet, rabiee, PipeBot, Idioma-bot, Bersam, Masterj, S.abbas, Aliazimifarsi, Carl, BodhisattvaBot, Ali20 wiki, Tanhabot, MelancholieBot, DragonBot, PHoBiA, محمد67, SilvonenBot, Mazdakabedi, Amirobot, Iroony, Luckas-bot, Darafsh, SamytheKid, همان, CarsracBot, Gire, نوزن, 2010, Hdz123, Kashkalikhan, Paraw, Jotterbot, ArthurBot, Xqbot, Sahehco, Arash1313, GhalyBot, DSisyphBot, 3pich2005, Baharloo300, Adlerbot, AmphBot, TobeBot, Narjeh, Grandpa-fawiki, Mgbiz, Mahdiz, RedBot, FoxBot, KamikazeBot, MastiBot, TjBot, Grim reaper, Signal89, Ali.eblis1, Sefid par, Shayan writer, ZxxZxxZ, EmausBot, Elph, ZéroBot, Ebrambot, ChuispastonBot, WikitanvirBot, استارا, Mathonius, Afzayeshe rank, Daryai, HRoestBot, Alborzagros, World Cup 2010, Ssakbari, AliBot, Esmatly, AvicBot, نازیلا بوستانی, حسام س, Mjbmrbot, Mahanrahi, Rezabot, Aleem, MerllwBot, Kowsari, Farvartish, ElphiBot, Keivan.f, H.b.sh, Babak2000ir, AvocatoBot, HiW-Bot, Cyrous76, Fajr18, Bam izad, KhabarNegar, DarafshBot, DbBot, MahdiBot, Wiki13, Yamaha5, Addbot, Fatemibot, پرستو12, ساحل21, M2a2, Steinsplitter, تیرازه, JYBot, Transe-gomnam, Mohamadmahmodi, Dexbot, 4nn112, Nima-1370, Yektatourist, Amin1382, Linda123-fawiki, Fatranslator, KasparBot, علیرضا, MohandesWiki, Alirezamim و ناشناس: 65

۲.۱۵ تصاویر

• پرونده: **Mao_and_Chiang.jpg_1945** منبع: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/6f/1945_Mao_and_Chiang.jpg مجوز: Public domain مشارکت‌کنندگان: <http://cn.nytimes.com/china/20151105/c05meeting/dual/> <http://blog.10jqka.com.cn/account/7095/42097095/> نامعلوم اصلی: <http://www.wikidata.org/wiki/Q4233718> [posts/2439373.shtml](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/f/ff/Wikidata-logo.svg/20px-Wikidata-logo.svg.png) [src='https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/f/ff/Wikidata-logo.svg/20px-Wikidata-logo.svg.png'](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/f/ff/Wikidata-logo.svg/30px-Wikidata-logo.svg.png) [width=20' height=11' srcset='https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/f/ff/Wikidata-logo.svg/30px-Wikidata-logo.svg.png 1.5x, https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/f/ff/Wikidata-logo.svg/40px-Wikidata-logo.svg.png 2x' <data-file-width='1050' data-file-height='590' />/a](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/f/ff/Wikidata-logo.svg/30px-Wikidata-logo.svg.png)

• پرونده: **jiuzhaigou_valley_national_park_wu_hua_hai.jpg_1** منبع: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f6/1_jiuzhaigou_valley_national_park_wu_hua_hai.jpg مجوز: GFDL مشارکت‌کنندگان: [chensiyuan](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/80/Asia_%28orthographic_projection%29.svg) نامعلوم اصلی: [chensiyuan](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/80/Asia_%28orthographic_projection%29.svg)

• پرونده: **Asia_(orthographic_projection).svg** منبع: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/80/Asia_%28orthographic_projection%29.svg مجوز: GFDL مشارکت‌کنندگان: [Map by Ssolbergj](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/80/Asia_%28orthographic_projection%29.svg) نامعلوم اصلی: [Aquarius.geomar.de](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/80/Asia_%28orthographic_projection%29.svg)

• پرونده: **China_100.78713E_35.63718N.jpg** منبع: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/ef/China_100.78713E_35.63718N.jpg مجوز: Public domain مشارکت‌کنندگان: [Koyos + Ssolbergj](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/ef/China_100.78713E_35.63718N.jpg) نامعلوم اصلی: [\(User talk:Ssolbergj](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/ef/China_100.78713E_35.63718N.jpg))>talk

• پرونده: **China_administrative.gif** منبع: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/99/China_administrative.gif مجوز: CC-BY-SA-3.0 مشارکت‌کنندگان: [User:Ran image converted to GIF image by user:Timeshifter](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/99/China_administrative.gif) نامعلوم اصلی: [Image:China administrative.png](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/99/China_administrative.gif)

• پرونده: **Chinesische-mauer.jpg** منبع: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b7/Chinesische-mauer.jpg> مجوز: Public domain مشارکت‌کنندگان: [Bjoern Kriewald](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b7/Chinesische-mauer.jpg) نامعلوم اصلی: [اثر شخصی هنرمند اصلی](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b7/Chinesische-mauer.jpg)

• پرونده: **Chongqing_Night_Yuzhong.jpg** منبع: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/60/Chongqing_Night_Yuzhong.jpg مجوز: CC BY 3.0 مشارکت‌کنندگان: [Jonipoon](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/60/Chongqing_Night_Yuzhong.jpg) نامعلوم اصلی: [اثر شخصی هنرمند اصلی](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/60/Chongqing_Night_Yuzhong.jpg)

• پرونده: **Coat_of_arms_of_Macao.svg** منبع: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/56/Macao_SAR_Regional_Emblem.svg مجوز: Public domain مشارکت‌کنندگان: [Tonyjeff \(extracted from the flag of Macau, civic symbol adopted in 20 December, 1999 provided at the Open Clip Art website.\)](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/56/Macao_SAR_Regional_Emblem.svg) نامعلوم اصلی: [هنرمند اصلی](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/56/Macao_SAR_Regional_Emblem.svg)

• پرونده: **Commons-logo.svg** منبع: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4a/Commons-logo.svg> مجوز: Public domain مشارکت‌کنندگان: [This version created by Pumbaa, using a proper partial circle and SVG geometry features. \(Former versions used to be slightly warped.\) SVG version was created by User:Grunt and cleaned up by 3247, based on the earlier PNG version, created by Reidab](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4a/Commons-logo.svg) نامعلوم اصلی: [هنرمند اصلی](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4a/Commons-logo.svg)

• پرونده: **Flag_of_Afghanistan.svg** منبع: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/9a/Flag_of_Afghanistan.svg مجوز: CC0 مشارکت‌کنندگان: [http://openclipart.org/detail/24112/flag-of-afghanistan-by-anonymous-24112](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/9a/Flag_of_Afghanistan.svg) نامعلوم اصلی: [هنرمند اصلی](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/9a/Flag_of_Afghanistan.svg)

• پرونده: **Flag_of_Argentina.svg** منبع: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/1a/Flag_of_Argentina.svg مجوز: Public domain مشارکت‌کنندگان: [Government of Argentina](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/1a/Flag_of_Argentina.svg) نامعلوم اصلی: [Here, based on: http://manuelbelgrano.gov.ar/bandera/creacion-de-la-bandera-nacional](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/1a/Flag_of_Argentina.svg)

• پرونده: **Flag_of_Australia.svg** منبع: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b9/Flag_of_Australia.svg مجوز: Public domain مشارکت‌کنندگان: [Ian Fieggen](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b9/Flag_of_Australia.svg) نامعلوم اصلی: [اثر شخصی هنرمند اصلی](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b9/Flag_of_Australia.svg)

• پرونده: **Flag_of_Azerbaijan.svg** منبع: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/dd/Flag_of_Azerbaijan.svg مجوز: Public domain مشارکت‌کنندگان: [http://www.mecelis.gov.az/?/az/topcontent/21](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/dd/Flag_of_Azerbaijan.svg) نامعلوم اصلی: [http://www.elibrary.az/docs/remz/pdf/remz_bayraq.pdf and SKopp and others:](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/dd/Flag_of_Azerbaijan.svg)

• پرونده: **Flag_of_Balochistan.svg** منبع: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/0f/Flag_of_Balochistan.svg مجوز: CC0 مشارکت‌کنندگان: [No machine-readable source provided. Own work assumed \(based on copyright claims\) author provided. Baba66 assumed \(based on copyright claims\)](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/0f/Flag_of_Balochistan.svg) نامعلوم اصلی: [No machine-readable source provided. Own work assumed \(based on copyright claims\) author provided. Baba66 assumed \(based on copyright claims\)](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/0f/Flag_of_Balochistan.svg)

• پرونده: **Flag_of_Brazil.svg** منبع: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/05/Flag_of_Brazil.svg مجوز: Public domain مشارکت‌کنندگان: [Government do Brasil](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/05/Flag_of_Brazil.svg) نامعلوم اصلی: [SVG implementation of law n. 5700/1971. Similar file available at Portal of the Brazilian Government \(accessed in November 4, 2011\)](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/05/Flag_of_Brazil.svg)

- **پرورنده:Flag_of_Canada.svg** منبع: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/cf/Flag_of_Canada.svg مجوز: Public domain مشارکت‌کنندگان: ? هنرمند اصلی:
- **پرورنده:Flag_of_Europe.svg** منبع: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b7/Flag_of_Europe.svg مجوز: Public domain مشارکت‌کنندگان: هنرمند اصلی: User:Verdy p, User:-xfi-, User:Paddu, User:Nightstallion, User:Funakoshi, User:Jeltz, User:Dbenbenn, User:Zscout370
- **پرورنده:Flag_of_France.svg** منبع: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/c3/Flag_of_France.svg مجوز: Public domain مشارکت‌کنندگان: http://www.diplomatie.gouv.fr/de/frankreich_3/frankreich-entdecken_244/portrat-frankreichs_247/ This graphic was drawn by SKopp:هنرمند اصلی: die-symbole-der-franzosischen-republik_260/tricolore-die-nationalfahne_114.html
- **پرورنده:Flag_of_Georgia.svg** منبع: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/0f/Flag_of_Georgia.svg مجوز: Public domain مشارکت‌کنندگان: اثر شخصی User:SKopp based on File:Brdzanebuleba 31.pdf
- **پرورنده:Flag_of_Germany.svg** منبع: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/ba/Flag_of_Germany.svg مجوز: Public domain مشارکت‌کنندگان: ? هنرمند اصلی:
- **پرورنده:Flag_of_Hungary.svg** منبع: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/c1/Flag_of_Hungary.svg مجوز: Public domain مشارکت‌کنندگان: هنرمند اصلی: SKopp
- **پرورنده:Flag_of_India.svg** منبع: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/41/Flag_of_India.svg مجوز: Public domain مشارکت‌کنندگان: https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Vexillological_symbols title="Flag of India" src="https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/6/6f/FAIV_111000.svg/23px-FAIV_111000.svg.png" width="23" height="15" class="thumbborder" srcset="https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/6/6f/FAIV_111000.svg/35px-FAIV_111000.svg.png 1.5x, https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/6/6f/FAIV_111000.svg/46px-FAIV_111000.svg.png 2x" data-file-width="320" data-file-height="210" User:SKopp:هنرمند اصلی:
- **پرورنده:Flag_of_Indonesia.svg** منبع: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/9f/Flag_of_Indonesia.svg مجوز: Public domain مشارکت‌کنندگان: <http://badanbahasa.kemdiknas.go.id/lamanbahasa/> Law: s:id:Undang-Undang Republik Indonesia Nomor 24 Tahun 2009 (http://badanbahasa.kemdiknas.go.id/lamanbahasa/ Drawn by User:SKopp, rewritten by User:Gabbe:هنرمند اصلی: sites/default/files/UU_2009_24.pdf)
- **پرورنده:Flag_of_Iran.svg** منبع: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/ca/Flag_of_Iran.svg مجوز: Public domain مشارکت‌کنندگان: <http://www.isiri.org/portal/files/std/1.htm> and an English translation / interpretation at URL <http://flagspot.net/flags/ir/>.html اصلی: Various
- **پرورنده:Flag_of_Iraq.svg** منبع: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f6/Flag_of_Iraq.svg مجوز: Public domain مشارکت‌کنندگان:
- **پرورنده:Flag_of_Italy.svg** منبع: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/03/Flag_of_Italy.svg مجوز: Public domain مشارکت‌کنندگان: There has been a long discussion on the colors of this flag. *Please read the talk page before editing or reverting this image.* Pantone to RGB see below:هنرمند اصلی: <http://www.pantone.com/pages/pantone/colorfinder.aspx>
- **پرورنده:Flag_of_Japan.svg** منبع: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/9e/Flag_of_Japan.svg مجوز: Public domain مشارکت‌کنندگان: Law Concerning the National Flag and Anthem (1999) URL link in English, actual law (Japanese; colors from http://www.mod.go.jp/j/info/nds/siyousyo/dsp_list_j.htm#Z8701 هنرمند اصلی: Various
- **پرورنده:Flag_of_Khyber_Pakhtunkhwa.svg** منبع: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/54/Flag_of_Khyber_Pakhtunkhwa.svg مجوز: Public domain مشارکت‌کنندگان: Original uploader was [User:Pahari Sahib](https://en.wikipedia.org/wiki/User:Pahari_Sahib) at en.wikipedia
- **پرورنده:Flag_of_Kurdistan.svg** منبع: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/35/Flag_of_Kurdistan.svg مجوز: Public domain مشارکت‌کنندگان: اثر شخصی هنرمند اصلی: https://commons.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/5/51/Invalid_SVG_1.1_%28pink%29.svg/88px-Invalid_SVG_1.1_%28pink%29.svg.png width="88" height="30" style="vertical-align: top" srcset="https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/5/51/Invalid_SVG_1.1_%28pink%29.svg/132px-Invalid_SVG_1.1_%28pink%29.svg.png 1.5x, https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/5/51/Invalid_SVG_1.1_%28pink%29.svg/176px-Invalid_SVG_1.1_%28pink%29.svg.png 2x" data-file-width="91" data-file-height="31" />The source code of that SVG was **invalid** due to 12 errors
- **پرورنده:Flag_of_Mexico.svg** منبع: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/fc/Flag_of_Mexico.svg مجوز: Public domain مشارکت‌کنندگان: User:Zscout370
- File based on the specification given at [1].
- Flags of the World – Hungary
- This image is based on the CIA Factbook, and the website of Office of the President of Iraq, vectorized by User:Militaryace:هنرمند اصلی: Unknown, published by Iraqi government, vectorized by User:Militaryace based on the work of User:Hoshie